

Nationell övervakning och utvärdering av hur nyttomålen uppnås i programmet Framtidens social- och hälsocentral

Innehåll

1 THL:s utvärderingsuppdrag.....	3
2 Nyttomålen i programmet Framtidens social- och hälsocentral	3
3 Utvärderingsramen.....	3
3.1 Nationella övervakningsindikatorer.....	4
3.2 Självutvärdering av områdenas projekthelheter	4
4 Genomförande av utvärdering och rapportering av resultat.....	4
5 Utvärderingens risker.....	6
Bilagor.....	7
Bilaga 1: Nationella indikatorer för övervakning och utvärdering av programmet Framtidens social- och hälsocentral	7
Bilaga 2: Rapportmall för självutvärdering.....	7

1 THL:s utvärderingsuppdrag

THL ansvarar för den nationella övervakningen och utvärderingen av uppfyllelsen av nyttomålen i programmet Framtidens social- och hälsocentral (Figur 1) samt publiceringen av utvärderingens resultat. THL:s övervakning och utvärdering är s.k. utvecklande utvärdering som syftar till att stötta landskapens utvecklingsarbete enligt nyttomålen. THL övervakar och utvärderar inte endast uppfyllelsen av nyttomålen utan lämnar vid behov förslag och rekommendationer för riktningen av områdenas utvecklingsarbete. Utvärderingen ingår som en del i THL:s stöd till genomförande av programmet Framtidens social och hälsocentral, och stödinsatserna riktas på basis av utvärderingsresultaten. Vid behov preciserar programmets samordningsgrupp programmets genomförandeplan enligt utvärderingsresultaten. Utvärderingsresultaten publiceras omedelbart efter att de blivit klara så att alla parter har tillgång till dem.

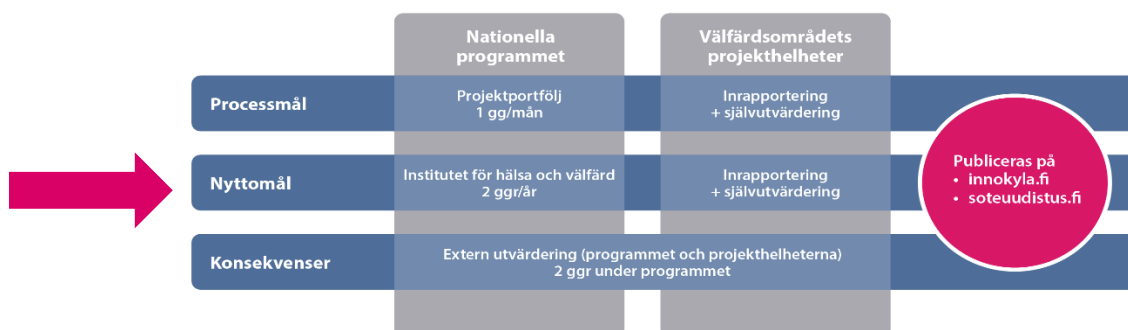

Diagram 1. Nationell övervakning och utvärdering av uppfyllelsen av nyttomålen i programmet Framtidens social- och hälsocentral

2 Nyttomålen i programmet Framtidens social- och hälsocentral

I programmets nyttomål beskrivs programmets slutgiltiga mål. Programmet har fem mål av vilka det femte, dämpning av kostnadsökningen, kan nås genom uppfyllelsen av övriga mål. Främjande av digitalisering genomsyrar alla nyttomålen:

1. Förbättring av tillgången till tjänster, tjänster i rätt tid, kontinuitet
2. Tyngdpunkten i verksamheten förskjuts från korrigerande tjänster till förebyggande och föregripande arbete
3. Tjänsternas kvalitet och verkningsfullhet förbättras
4. Det säkerställs att tjänsterna är sektorsövergripande och interoperabla
5. Kostnadsökningen dämpas

3 Utvärderingsramen

THL övervakar och utvärderar uppfyllelsen av nyttomålen med hjälp av nationella uppföljningsindikatorer och projektens självutvärdering:

- Genom nationella statistikdatabaser, som finns tillgängliga i THL:s databaser, övervakas förändringarna i projektområden i förhållande till programmets nyttomål. De nationella

statistikdatabasernas indikatorer och data kompletteras med enkäter som skickas till projektorganisationerna.

- Med hjälp av information som produceras av självutvärdering av områdenas projekthelheter följer man upp utvecklingsinsatserna som genomförts i respektive område, såsom genomförande och införande av nya verksamhetsmodeller och lösningar samt resultat av dessa

Med hjälp av den nationella övervakningen och självutvärderingen av välfärdsområdenas projekthelheter görs tolkningar och utvärderingar av hur utvecklingsinsatserna befrämjat uppfyllelsen av programmets nyttomål.

3.1 Nationella övervakningsindikatorer

Programmets nationella övervakningsindikatorer finns samlade i bilaga 1. THL samlar in och analyserar indikatoruppgifterna från sina statistikdatabaser där de uppdateras med något varierande frekvens. Vilket nyttomål som primärt övervakas med varje indikator har noterats i bilaga 1 för respektive indikator, också informationskällan, från vilken tidpunkt den senaste mätningen härstammar innan programmet startat samt uppdateringsfrekvensen för indikatoruppgiften.

Dessutom skickas en enkät till varje projektorganisation en gång om året. Med enkäten samlas uppgifter som man inte kan få fram med existerande nationella indikatorer. Projektorganisationen samlar in uppgifterna från kommunerna i sitt område och sammanställer dem på områdesnivå eller samkommuners nivå. De insamlade informationsinnehållen har samlats i bilaga 1 (Informationskälla: Projektenkät).

3.2 Självutvärdering av områdenas projekthelheter

Självutvärdering av områdenas projekthelheter är en central del av projektens utvecklingsarbete. Med hjälp av den kan utvecklingsinsatserna inriktas. Självutvärderingen producerar också direkt data för THL:s övervakning och utvärdering av nyttomålets uppfyllelse och inriktning av THL:s stöd till behoven. De finansierade projekten åläggs att genomföra en självutvärdering två gånger om året enligt följande minimikrav:

- Vid självutvärderingen skall man utföra en grundlig utvärdering av utgångsläget innan utvecklingsinsatserna inleds.
- Självutvärderingen skall omfatta beskrivande information och utvärderingsinformation om fortskridandet av utvecklingsinsatser, såsom planering av verksamhetsmodeller och lösningar, försök och införande.
- Självutvärderingen skall innehålla utvärdering av de resultat som uppnåtts genom införande av verksamhetsmodeller och lösningar i förhållande till projektets egna målsättningar.
- Självutvärderingen rapporteras på en färdig mall och sparas i tjänsten Innobyn i sin egen *Helhet*. Tidsplanen för självutvärdering, anvisningar för rapportering och rapporteringsmallen har beskrivits i bilaga 2.

4 Genomförande av utvärdering och rapportering av resultat

THL samlar in de nationella indikatoruppgifterna och genomför en analys av dem separat för varje landskap i takt med uppdateringsfrekvensen. Landskapet. Vid utvärdering av utgångsläget beaktas möjlig påverkan av coronapandemin genom att i tillämpliga delar granska uppgifterna från åren 2016-2020. THL rapporterar resultaten från den nationella utvärderingen två gånger om året till

programmets nationella *Helhet i tjänsten Innobyn*. I tillämpliga delar rapporteras utvärderingsresultaten indelade efter kön. Tidsplanen för rapporteringen och genomförandet av självutvärderingen och den nationella utvärderingen har beskrivits i tabell 1.

Tabell 1. Tidsplanen för rapporteringen och genomförandet av självutvärderingen och den nationella utvärderingen

Rapportering i tjänsten Innobyn senast	Självutvärdering	Nationell utvärdering
15.11.2020	Självutvärdering av utgångsläget som skall genomföras för tiden innan projektets utvecklingsinsatser inletts.	
15.1.2021		Utvärdering av utgångsläget som skall genomföras för tiden innan projektets utvecklingsinsatser inletts (inkl. övervakning av indikatorer, separat enkät, självutvärderingar)
15.5.2021	Självutvärdering av situationen i april 2021	
30.6.2021		Situationen i april-maj 2021 (inkl. övervakning av indikatorer, självutvärderingar)
15.11.2021	Självutvärdering av situationen i oktober 2021	
15.1.2022		Situationen i oktober-november 2021 (inkl. övervakning av indikatorer, en separat enkät, självutvärderingar)
15.5.2022	Självutvärdering av situationen i april 2022	
30.6.2022		Situationen i april-maj 2022 (inkl. övervakning av indikatorer, självutvärderingar)
15.11.2022	Självutvärdering av situationen i oktober 2022	
15.1.2023		Situationen i oktober-november 2022 (inkl. övervakning av indikatorer, självutvärderingar)
15.5.2023	Självutvärdering av situationen i april 2023	
30.6.2023		Situationen i april-maj 2023 (inkl. övervakning av indikatorer, självutvärderingar)
15.11.2023	Självutvärdering av situationen i oktober 2023	
15.1.2024		Situationen i oktober-november 2023 (inkl. övervakning av indikatorer, en separat enkät, självutvärderingar)
31.1.2025		Situationen hösten 2024 (inkl. övervakning av indikatorer)
31.1.2026		Situationen hösten 2025 (inkl. övervakning av indikatorer)

I fortsättningen för social- och hälsovårdsministeriet årliga förhandlingar om situationen i området. I förhandlingarna genomgås situationen för social- och hälsovården i området och diskuteras gemensamt alternativa lösningar för problemen. Som huvudsakligt bakgrundsmaterial för förhandlingarna finns THL:s sakkunnigutvärderingar samt social- och hälsovårdens innehållsliga utvecklingsprojekt och förändringsfaktorer med utgångspunkt i områdets och ministeriets iakttagelser. I förhandlingarna kan man i tillämpliga delar utnyttja resultaten från utvärderingen av programmet Framtidens social- och hälsocentral nyttomål och annars kan man i utvärderingen av nyttomålen i tillämpliga delar utnyttja THL:s sakkunnigutvärderingar.

5 Utvärderingens risker

Varigheten av programmet Framtidens social- och hälsocentral är kort i förhållande till den eftersträvade övergripande förändringen och skapande ett nytt social- och hälsocentralskoncept. Under programmets gång förorsakar nödvändigtvis inte programmet några stora förändringar i övervakningsindikatorerna eller så är indikatorerna inte tillräckligt känsliga eller relevanta i förhållande till förändringen. Det finns dessutom en risk för att indikatoruppgifterna inte av en eller annan anledning är tillgängliga då, de är bristfälliga eller snedvridna.

THL:s utvärdering stödjer sig delvis på projektens självutvärdering. Det finns en risk för att självutvärderingarna utförs för lättvindigt, så att de har lågt informationsvärde för THL:s utvärderingsuppdrag.

Bilagor

Bilagor finns i Innobyen under det nationella programmet Framtidens social- och hälsocentral under Utvärdering, vid punkten Bilagor och länkar.

- <https://innokyla.fi/fi/kokonaisuus/kansallinen-tulevaisuuden-sosiaali-ja-terveyskeskus-ohjelma>

Bilaga 1: Nationella indikatorer för övervakning och utvärdering av programmet Framtidens social- och hälsocentral

- <https://innokyla.fi/sites/default/files/2020-11/Liite%201%20kansallisen%20seurannan%20ja%20arviointin%20mittarit%2C%20p%3%A4ivitetty%206.11.2020.pdf>

Bilaga 2: Rapportmall för självutvärdering

- <https://innokyla.fi/sites/default/files/2021-04/Liite%202%20Oma-arvioinnin%20raportointipohja%2C%20p%3%A4ivitetty%2019.4.2021.docx>